

פרשת אמור – מהות התביעה לתמימות בעבודת בית המקדש

1. ויקרא (פרשת אמור) פרק כא פסוק כא
 כל איש אשר בו מום מִזֶּרַע אֶהְרֵן הִפְחֵן לֹא יֵגֶשׁ לְהִקְרִיב אֶת אִשֵּׁי ה' מוֹם בּוֹ אֶת לֶחֶם אֱלֹקֵינוּ לֹא יֵגֶשׁ לְהִקְרִיב:

2. ויקרא (פרשת אמור) פרק כב פסוק יח - כ
 (יח) וְדַבֵּר אֶל אֶהְרֵן וְאֶל בְּנָיו וְאֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִקְרִיב קָרְבָּנוֹ לָקֹל נְדָרֵיהֶם וְלָקֹל נְדָבוֹתָם אֲשֶׁר יִקְרִיבוּ לָהּ לַעֲלֹתָ: (יט) לְרִצְנֶכֶם תָּמִים זָכָר בְּבָקָר בְּכֹשֶׁבִים וּבְעִזִּים: (כ) כָּל אֲשֶׁר בּוֹ מוֹם לֹא תִקְרִיבוּ כִּי לֹא לְרִצּוֹן יִהְיֶה לָכֶם:

3. תורה תמימה ויקרא (פרשת אמור) פרק כב פסוק כ
 כל אשר בו מום - לרבות בעל מום עובר [תו"כ]:

4. רש"י ויקרא (פרשת אמור) פרק כב פסוק יט
 (יט) לרצנכם - הביאו דבר הראוי לרצות אתכם לפני, שיהא לכם לרצון. ואיזהו הראוי לרצון תמים זכר בבקר בכשבים ובעזים - אבל בעולת העוף אין צריך תמות וזכרות, ואינו נפסל במום אלא בחסרון אבר:

5. ויקרא (פרשת אמור) פרק כג פסוק טו
 וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמִּקְרַת הַשָּׁבֹת מִיּוֹם הַבִּיאָכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה שִׁבְעַת שָׁבָתוֹת תְּמִימוֹת תִּהְיֶינָה:

רש"י
 תמימת תהיינה - מלמד שמתחיל ומונה מבערב, שאם לא כן אינן תמימות:

האבות היו תמימים

6. בראשית (פרשת לך לך) פרק יז פסוק א
 וַיְהִי אֲבָרָם בֶּן תִּשְׁעִים שָׁנָה וְתִשָּׁע שָׁנִים וַיָּרָא ה' אֶל אֲבָרָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי אֶל-שָׂדֵי-הַתְּהֵלֶךְ לִפְנֵי וְהָיָה תָמִים:

רמב"ן
 והיה תמים - מצוה אחרת עוד בענין הזה כטעם תמים תהיה עם ה' אלקיך (דברים יח יג) אחרי אזהרת השם לא ימצא בך קוסם קסמים מעונן ומנחש ומכשף וגו' (שם יח י), והענין בשניהם שיאמין בלבו כי הקדוש ברוך הוא לבדו הוא בעל היכולת בתחילה ובסוף, הוא היכול לעשות ולבטל, ולא ישמעו אל מעוננים ואל קוסמים או למנחש ומכשף, ולא יאמין שיבאו דבריהם על כל פנים, אבל יגזור בלבו שהכל ביד עליון העליונים...

7. רש"י בראשית (פרשת תולדות) פרק כו פסוק ב
 (ב) אל תרד מצרימה - שהיה דעתו לרדת מצרימה כמו שירד אביו בימי הרעב, אמר לו אל תרד מצרימה שאתה עולה תמימה, ואין חוצה לארץ כדאי לך:

8. בראשית (פרשת תולדות) פרק כה פסוק כז
 וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֲשׂוֹ אִישׁ יָדָע צִיד אִישׁ שָׂדֶה וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֲהֻלִּים:

הקפדה על חוסר שלמות - פרפקציוניסטיות מסוכנת...

9. במדבר (פרשת בלק) פרק כג פסוק כא
 (כא) לֹא הָבִיט אֹנֹן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עֲמַל בְּיִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹקֵינוּ עִמּוֹ וַתִּרְוַעַת מֶלֶךְ בּוֹ:

רש"י
 לא הביט הקדוש ברוך הוא און שביעקב, כשהן עוברים על דבריו אינו מדקדק אחריהם להתבונן באוניות שלהם ובעמלן שהן עוברים על דתו:

10. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כח עמוד א

תנא; אותו היום (שסילקו את רשב"ג מהנשיאות והושיבו את ר' אלעזר בן עזריה) סלקוהו לשומר הפתח ונתנה להם רשות לתלמידים ליכנס. שהיה רבן גמליאל מכריז ואומר: כל תלמיד שאין תוכו כבור - לא יכנס לבית המדרש. ההוא יומא אתוספו כמה ספסלי. אמר רבי יוחנן: פליגי בה אבא יוסף בן דוסתאי ורבנן, חד אמר: אתוספו ארבע מאה ספסלי; וחד אמר: שבע מאה ספסלי. הוה קא חלשא דעתיה דרבן גמליאל (כשראה שנתוספו היום תלמידים רבים, והיה דואג שלא יענש במה שמנעם בימיו מלבא). אמר: דלמא חס ושלום מנעתי תורה מישראל. אחזו ליה בחלמיה חצבי חירי דמליין קטמא. (כדים לבנים מלאים אפר, ורמזו לו בכך שהצדק עמו, כי מי שאין תוכו כבור אינו ראוי לבית המדרש, והוא דומה לכד נאה שבתוכו דבר שפל כאפר) ולא היא, ההיא ליתובי דעתיה הוא דאחזו ליה.

תמימות הקורבן - מייקרים את מה שחשוב

11. בראשית (פרשת בראשית) פרק ד פסוק ג - ה

(ג) וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרִי הָאֲדָמָה מִנְחָה לָהּ: (ד) וְהָבֵל הָבִיא גַם הוּא מִבְּכֹרוֹת צֹאנוֹ וּמִחֲלִבָּהּ וַיִּשַׁע ה' אֶל הָבֵל וְאֶל מִנְחָתוֹ: (ה) וְאֶל קַיִן וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה וַיַּחַר לְקַיִן מְאֹד וַיִּפְּלוּ פָנָיו: רש"י
 (ג) מפרי האדמה - מן הגרוע, ויש אגדה שאומרת זרע פשתן היה:

12. רד"ק בראשית (פרשת בראשית) פרק ד פסוק ד

(ד) מבכורות צאנו ומחלביהן - זה הביא דרך כבוד מהבכורות קודם שיהנה הוא מהנולדים מהחלב ומהצמר, גם הביא מהשמינים שבהם. וישע ה' אל הבל ואל מנחתו - היה רצון הא-ל אל הבל כי ראה כוונתו טובה וכן היה רצונו אל מנחתו שהיתה מכובדת וראויה להקריב: (ה) ואל קין ואל מנחתו לא שעה - לא היה רצון הא-ל אל קין, כי לא היתה כוונתו טובה, וכן לא היה רצונו אל מנחתו כי בזויה היתה

13. אילת השחר בראשית (פרשת בראשית) פרק ד פסוק ד

הנה על קין כתוב (לעיל פסוק ג') שהביא מפרי האדמה, ועל הבל כתוב שהביא מבכורות "צאנו", ולמה לא כתוב על קין שהביא מפרי "אדמתו". ואולי אפשר לומר כך, דהנה קין והבל הרגישו צורך לקירבת השם, אבל כל דבר אפילו הדבר הטוב ביותר, צריך שלא יהי' סתירה לשאר ענינים רוחניים, ולכן אינו יכול להביא קרבן אם זה סותר לשאר ענינים, לכן הבל הקפיד שיהא שלו דוקא, אבל קין שלא הקפיד על שאר דברים כיון שמחפש קירבה לה' וקרבן זה דבר הכי מקרב להשי"ת, לכן לא חישב שיהי' דוקא שלו, ואה"נ באמת הי' שלו אבל לא הקפיד על זה, ועל כן זה מודגש בתורה:

ואומרים בשם הג"ר ישראל סלנטר זצ"ל ביקורת על אנשים שכשצריך להתפלל סליחות מעירים את המשרתת שתעשה לו כוס תה, כי הרי הוא צריך לקום לסליחות לכן היא צריכה לקום באמצע הלילה, והיינו שאינו רואה צורך לראות שלא יהי' סתירה לדברים אחרים הפוגמים את הנפש:

14. רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק ז הלכה יא

ומאחר שכולן כשרין למנחות למה נמנו, כדי לידע יפה שאין למעלה ממנו והשווה והפחות שהרוצה לזכות עצמו יכוף יצרו הרע וירחיב ידו ויביא קרבנו מן היפה המשובח ביותר שבאותו המין שיביא ממנו, הרי נאמר בתורה והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלביהן וישע י"י אל הבל ואל מנחתו, והוא הדין בכל דבר שהוא לשם הא-ל הטוב שיהיה

20. רש"ר הירש ויקרא (פרשת אמור) פרק כא פסוק יז

כבר עמדנו לעיל (פי' א, ג) על היחס ההדוק שבין הכהן המקריב לקרבן; וכבר הסברנו את משמעות התמימות הגופנית הנדרשת ביחס לשניהם. היא מבטאת גם את שלמות התמסרותו - וגם את שלמות החיים שנזכה בהם בקריבת ה'. מזבח ה' לא הוקם לצורך שבורים ורצוצים, עוורים ופסחים, נכים ודוויים וחולים; לא לשם כך נבנה המזבח, כדי שהאדם העייף ישתתף למעלותיו וימצא שם ניחומים לאבוליו או רפואות פלאים לחוליו. כי החיים בשלמותם, ברענותם ובגבורתם יתקדשו שם לחי' מעש של עבודת ה'; וכך יזכו בברכת ה' של רענות נעורים וכוח חיים. החיים והגבורה, לא המוות והחולשה שוכנים במזבח ה'; והוא דורש את התמסרות האדם השלם, והאדם בשלמותו יעלה שם ויפרח.

לטעום מהשלמות שתהיה לעתיד לבוא

21. טוב ראי תענית טז, ב; אות כ, ד"ה "לפי"

המקדש מתוכן על שם תיקון עולם השלם, מתוך כך הברזל פוסל בו, אע"פ שיש עדיין מציאות למלחמת מצוה וחובה, מכל מקום הואיל והוא מאוס מצד העתיד, ומשום הכי לא בנה דוד את הבית, ככתוב "כִּי דָמִים רַבִּים שָׁפַכְתָּ" (דהי"א כב, ח) ומשום הכי לא היה תיקון ההבדלה בין אנשים ונשים במקדש כי אם היה צריך לדרוש מקרא (סוכה נא, ב), משום שבעתיד בתקון כל חטא ופגם אין שטן ופגע רע כלל...

22. פסיקתא דרב כהנא (מנדלבוים) פסיקא יב - בחדש השלישי

א"ר יהודה בר' סימון אמ' להם הקדוש ברוך הוא חידוש דברים אני עושה ומחדש אתכם. למלך שהיה לו בן ועמד הבן על פירקו, ביקש להשיאו ולא היה לו אנגטרון חדשה, א' המלך אין כבודו של בני כן, אם נמתין עד שנעשה אנגטרון חדשה אני מאחר שמחתו של בני. מה עשה המלך, הביא נפחים ואומנים והיו מצחצחים בכלי נחשת, והביא חרשים והיו מסרגין בכלי העץ, **נמצא המלך משיא את בנו על אנגטרין ישנה שהיא נראית חדשה**. כך הקדוש ברוך הוא בשנה שיצאו ישראל/ישראל ממצרים ביקש ליתן להם התורה, והיו בתוכן סומין חירגים חרשים, א' הקדוש ברוך הוא התורה כולה שלימה, שנ' תורת יי' תמימה (תהלים יט: ח), נותן אותה לדור הזה שיש בהם בעלי מומין, ואם נמתין עד שיעמדו בניהם, אני מאחר בשמחתה של תורה, מה עשה הקדוש ברוך הוא, ריפא אותם ואחר כך נתן להם את התורה. ומנין שריפא אותם, מי שהיה סומא נעשה רואה, שנ' וכל העם רואים את הקולות (שמות כ: טו). ומי שהיה חרש נעשה שומע, שנ' כל אשר דבר יי' נעשה ונשמע (שם/שמות כד: ז). ומי שהיה חירג נעשה שלם, שנ' וייתצבו בתחתית ההר (שם/שמות יט: יז). הוי' חידוש דברים אני מחדש בכם ועושה בכם מעין דוגמה העולם הבא.

23. הרב יהושע ון דייק

על פי השקפה זו ניתן להבין גם מדוע אנשים מוגבלים פסולים מלעבוד במקדש. לעתיד לבוא יתרפאו הנכים והחולים, כפי שהבטיחה התורה: "אם שָׁמַעַתְּ וְשָׁמַעַתְּ לְקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ וְהִיָּשְׁרָתָ בְּעֵינֶיךָ וְהִיָּשְׁרָתָ לְמַצֹּתַי וְשָׁמַרְתָּ כָּל חֻקֵּי כָל הַמִּצְוֹת אֲשֶׁר שָׁמַרְתִּי בְּמִצְוֹתַי לֹא אֶשִׁים עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי ה' רַפְּאֶךָ" (שמות טו, כו). זו הסיבה שבעלי מומים פסולים מלעבוד במקדש, המבטא את השלמות הרוחנית והגופנית ואת האידיאל העליון שיהיה לעתיד לבוא. הם לא אשמים במצבם ואף ייתכן שנולדו כך, אך בכל אופן זהו מצב לא שלם בהווה, שלעתיד לבוא יעבור מן העולם. במקדש המסמל את העתיד המיוחל הכולל שלמות הגוף ושלמות הנפש, החומר והרוח - רק שלמי גוף ונפש יכולים לעבוד. בכך תתחנך האומה להבין למה עליה לצפות, ומה תפקיד המקדש שממנו ייצא תיקון עולם במלכות שדי-

מן הנאה והטוב, אם בנה בית תפלה יהיה נאה מבית ישיבתו, האכיל רעב יאכיל מן הטוב והמתוק שבשולחנו, כסה ערום יכסה מן היפה שבכסותו, הקדיש דבר יקדיש מן היפה שבנכסיו

15. מלאכי פרק א פסוק ח

(ח) וְכִי תִגְשׁוּן עוֹר לְזִבְחִי אֵין רַע וְכִי תִגְשׁוּ פֶסֶם וְחִלָּה אֵין רַע הַקְרִיבֵהוּ נָא לְפֶתֶחַ הַיְרֵצֶךָ אוֹ הַיֵּשָׁא פְּנִיךָ אָמַר ה' צְבָאוֹת-תִּדְבָר

(ח) **וכי תגישון** - כשמביאים לכם שה עור לזבח ולהקריבו אתם אומרים אין זה רע וטוב הוא להקריבו כי השלחן נבזה והקרבן אינו רע שיהיה נבזה ואתם מגישים אותו על מזבחי והיה עליכם לומר למביאים אותו זה רע להקריבו כמו שכתוב בתורה עורת או שבור וגו' לא תקריבו אלה לה' ואתם נושאים פני המביאים ומקבלים הפחות ותאמרו אין רע: **הקריבהו נא לפתחך** - איך תוכלו לומר שאיננו רע להקריבו לפני ואם תקריבהו לפתחך בשר ודם הירצך באותה המנחה או הישא פניך בעבורה אם תבקש ממנו דבר אבל ישנאך בעבורה ויכעס עליך

16. ר' עובדיה מברטנורא מסכת אבות פרק א משנה טו

עשה תורתך קבע - שיהיה עיקר עסקך ביום ובלילה בתורה, וכשתהיה יגע מן הלמוד תעשה מלאכה. ולא שיהיה עיקר עסקך במלאכה וכשתפנה מן המלאכה תעסוק בתורה.

תמימות הכהן - השפעה נכונה על האדם

17. ספר מורה הנבוכים חלק ג פרק מה

ומכלל הדברים המביאים להגדיל המקדש ולפארו **עד שיגיע לנו יראה ממנו**, שלא יבא אליו לא שכור ולא טמא ולא מי שלא רחץ ראשו רצוני לומר פרוע ראש וקרוע בגדים, ושכל עובד יקדש ידי ורגליו, ולהגדיל הבית עוד הגדיל מעלת עובדיו ונבדלו הכהנים והלוים, וצוה להלביש הכהנים בגדים נאים ומלבושים יפים וטובים בגדי קדש לכבוד ולתפארת, ושלא ישמש בעבודה בעל מום, ולא בעל מום לבד אלא הכעורים ג"כ פוסלים בכהנים כמו שהתבאר בתלמוד זאת המצוה, **ומפני שההמון לא יגדל אדם אצלם בצורתו האמתית אלא בשלמות איבריו ויופי בגדיו, והמכוון שתהיה לבית גדולה ותפארת אצל הכל**,

18. משנה מסכת פאה פרק ח משנה ט

וכל מי שאינו לא חגר ולא סומא ולא פסח ועושה עצמו כאחד מהם אינו מת מן הזקנה עד שיהיה כאחד מהם

19. עין איה פאה א ח

מראה האומללים ובעלי המומין מעכר את רוח הרואה אותם ומביא לפעמים לידי יאוש והשקפות בלתי נכונות בדרכי ד' בעולמו. אמנם אדון כל המעשים יוצר רוח האדם בקרבו הכין במשקל את כל הסיבות שישבבו באדם את כל היצרים הטובים והרעים. שכשם שיש תועלת גלויה ביצרים הטובים ובדיעות האמתיות, כן יש תועלת נעלמת ביצרים הרעים ובדיעות אשר הם בלתי נכונות: אבל מי שגורם שהדברים המביאים לתלונות ודיעות זרות יהיו יותר על המדה הקבועה מיוצר בראשית ב"ה, ראוי הוא שהוא יקח חלקו במספר האומללים באמת, למען לא תהי' המדה מרובה יותר ממה שהכינה הכונה העליונה, להיות פועל על השקפות האדם ממראה האומללים לפי ראות עיניו. ע"כ ראוי הוא שזה יהי' כאחד מהם, ובמספרם יעלה.

תמימות ימי הספירה - לשאוף לשלמות

24. חכמה ומוסר חלק א סימן קכג

ונוכל ללמוד מזה, כמה הי' טבע אאע"ה רע, ורק ע"י עמל ויגיעה רבה, הפך עצמו לטבע כל המעלות. ומזה נוכל להבין כמה יגיעות צריך האדם לייגיעות עצמו, לשיזכה ללכת בדרך ישרה, כי כבר אמר דהע"ה: "בחטא יחמתני אמי" וגו' (שם נא: ז). ומה תקות האדם, אם אינו מיגע עצמו לשנות טבעו. וזהו: "חייב לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי אברהם יצחק ויעקב" (תדא"ר כה), פי', לשנות טבעו.

25. שפת אמת ויקרא פרשת אחרי מות שנה תרמב

כמעשה א"מ כו' את משפטי תעשו כו'. הוא הקדמה לתקן המעשים כמ"ש במ"א פי' כמעשה א"מ ל"ת הוא שלא יתדמה מעשה איש ישראל למעשי הרשעים. והוא תיקון המדות כענין דרך ארץ קדמה לתורה. פרישות מקנאה תאוה כבוד. וע"ז ניתקן ימי הספירה תיקון המידות להיות ראויין אח"כ לקבל התורה

סיכום:

בבית המקדש היתה תביעה לתמימות. הקורבן צריך להיות תמים וגם הכהן המקריב אסור שיהיה בעל מום. גם בחצי השני של הפרשה בפרשת המועדות אנו נפגשים עם התמימות בימי ספירת העומר. החובה לשלמות בהבאת הקורבן בא מהמקום לייקר את עולם הרוח. התביעה לכהן המקריב שיהיה שלם ולא בעל מום באה הן מצד פחיתות המקריבים שמושפעים מהיופי החצוני והן מצד שבית המקדש מרומם אותנו לחיים עתידיים שלמים שאין בהם שום מום. גם ימי הספירה תובעים מאתנו להכין כלי שלם כדי לקבל את התורה בשלמות ללא שום פגם.

